

FARZ NAMAZLAR

<"xml encoding="UTF-8?">

Ehl-i Beyt mektebine göre farz namazlar sırasıyla şöyledir:

1- Yevmiye namazı denen günlük beş vakit namazlar.

2- Ayet namazı denen güneş, ay tutulması, zelzele olması ve insanların gelinin korkmasına yol açan şiddetli gök gürültüsü, şimşek çakması ve benzeri olayların meydana gelmesi münasebetiyle farz olan iki rekatlık namaz.

3- Kabe'yi tavaf etmek sonucu farz olan iki rekatlık tavaf namazı.

4- Cenaze namazı, ölen kimse için bir dua ve Allah'tan af dilemektir.

5- Büyük oğlan üzerine farz olan, baba ve annenin kazaya kalan farz namazlarının kazası.

6- Nezir, yemin, ahit ve benzeri yollarla insanın kendisine farz ettiği namazlar.

GÜNLÜK FARZ NAMAZLAR

Günlük farz namazlar beş vakitte kılınan namazlardır. Cuma namazı da cuma günü öğle namazının yerine geçtiğinden günlük farz namazlardan biri olarak değerlendirilmektedir.

Bu namazların hangi zamanlarda ve nasıl kılınabilecekleri, şart ve farzlarının ne olduğu ve benzeri ilgili hususlar ana hatlarıyla Kur'an-ı Kerim'de gelmiş, Hz. Resul ve Ehl-i Beyt İmamları'nın uygulama ve beyanlarında da detaylı olarak İslam ümmetine gösterilmiştir.

Hız. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: "Günlük farz namazlar şöyledir: Dört rekat öğle namazı, dört rekat ikindi namazı, üç rekat akşam namazı, dört rekat yatsı namazı ve iki rekat sabah namazı, toplam on yedi rekat olur.

Günlük sünnet ise, otuz dört rekattır. Sekiz rekat öğleden önce, sekiz rekat ikindiden önce, dört rekat akşamdan sonra, iki rekat yatsıdan sonra -ottuk yerde kılınır ve bir rekat yerine geçer- sekiz rekat seher vakti kılınır,

şef ve vitir namazları da üç rekattır -ikinci rekatta selam verilir- ve iki rekat sabah namazının sünneti.” (63)

Hz. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Günlük farz namazlar şunlardır: Dört rekat öğle namazı, dört rekat ikindi namazı, üç rekat akşam namazı, dört rekat yatsı namazı ve iki rekat sabah namazı, toplam on yedi rekat olur.

Günlük sünnet namazlar ise otuz dört rekattır. Akşam namazının sünneti dört rekattır, akşam namazından sonra kılınır; seferde ve mukim halinde terk edilmez.

Yatsı namazının sünneti, yatsı namazından sonra iki rekat olarak ottuk yerde kılınır ve bir rekat yerine geçer. Gece namazı sekiz rekattır, seher vakti kılınır. Gece namazından sonra kılınan şef namazı iki rekat,

vitir namazı da bir rekattır. Sabah namazının sünneti iki rekattır, vitir namazından sonra kılınır. Öğle namazının sünneti sekiz rekattır, öğle namazından önce kılınır.

İkinci namazının sünneti sekiz rekattır, öğle namazından sonra ve ikindi namazından önce kılınır. Namazları vaktin evvelinde kılmak ise daha faziletlidir.” (64)

Said bin Musayyib diyor; “Hz. İmam Zeyn-ül Abidin’e: “Namazlar şu haliyle Müslümanlara ne zaman farz oldu?” diye sordum. İmam (a.s) şu cevabı verdi: “Medine’de, davetin zahir olup, İslam dininin güçlendiği ve Allah Teala’nın Müslümanlara cihadı farz ettiği zaman, Resulullah (s.a.a) iki rekat öğle namazına,

iki rekat ikindi namazına, bir rekat akşam namazına ve iki rekat da yatsı namazına olmak üzere namazlara yedi rekat ekledi. Sabah namazını ise, Mekke’de farz kılındığı şekliyle baki koydu ve değiştirmede ki,

gece meleklerinin göğe çıkmasında ve gündüz meleklerinin yere inmesinde çabukluk olsun. Zira

gece ve gündüz melekleri Hz. Resulullah (s.a.a) ile birlikte sabah namazını müşahade ediyorlardı.

İşte Allah Teala'nın; "Ve sabah okuyuşunu unutma ki, o müşahide edilmektedir" ayetinin anlamı da budur. Onu, hem Müslümanlar hem de gece ve gündüz melekleri müşahade etmektedir." (65)

Fuzeyl bin Yesar diyor; "Hz. İmam Sadık (a.s)'ın şöyle buyurduğunu duydum: "Allah Teala ikişer rekat olarak on rekat namaz farz etmişti. Hz. Resulullah,

(öğle, ikindi ve yatsı namazlarının) iki rekatına iki rekat, akşam namazına ise bir rekat ekledi. Hz. Resulullah'ın eklediği iki rekatlar farz hükmünde olduğundan sefer hali hariç terk edilmesi caiz değildir. Akşama ise bir rekat ekledi, sefer ve mukim halinde baki bıraktı. Allah Teala da bütün bu uygulamalarını onayladı.

Böylece farz namazlar on yedi rekat oldu. Sonra Hz. Resulullah sünnet namazlarını farz namazların iki katı, otuz dört rekat karar verdi. Allah Teala bunu da onayladı. O halde farz ve sünnet namazlar toplam elli bir rekattır. Yatsı namazından sonra ottuk yerde kılınıp bir rekat vitir namazı yerine geçen iki rekatlık namaz da bunlardan biridir.

Sonra, Hz. Resulullah (s.a.a), seferi olanlar hariç, Allah'ın farzına eklediği iki rekatın terk edilmesini kimseye izin vermedi. Resulullah'ın ruhsat vermediği bir konuda da kimsenin ruhsat verme hakkı yoktur. Böylece, Resulullah'ın emri Allah'ın emrine ve Resulullah'ın yasağı Allah'ın yasağına uygun düşmüştür. Kullara vacip olan, ancak Allah'a teslim oldukları gibi, Resul'e de teslim olmaktadır." (66)

Hz. İmam Muhammed Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: "On rekatta; öğlenin iki rekatında, ikindinin iki rekatında, akşamın iki rekatında, yatsının iki rekatında ve sabahın iki rekatında şüpheye düşmek caiz değildir, bu rekatların bir şeyinde şüphe eden kimse namazı baştan alır. Allah'ın Kur'an'da müminlere farz kıldığı namaz işte budur.

Sonra Peygamber-i Ekrem buna yedi rekat daha ekledi. Bu rekatlar sünnettir; onlarda kıraat da şart değildir; onlarda tespih, tahlil, tekbir okunup dua edilir. Şüphe de bu rekatlarda olabilir. Böylece Hz. Resulullah, misafir değil, mukimlerin öğle, ikindi ve yatsı namazlarına iki rekat,

mukim ve misafirin akşam namazına da bir rekat eklemiş oldu.” (67)

Fazl bin Şazan diyor: "Hz. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurdu: "Namazın aslının iki rekat olarak belirlenmesi, sonra da bazısına bir rekat, bazısına da iki rekat eklenip, bazısına da ekleme yapılmamasının nedeni şudur ki, asıl namaz bir rekattır. Çünkü bir rakamı sayıların aslıdır.

Namaz bir rekattan eksik olursa, namaz sayılmaz.

Allah Teala insanların bu bir rekata -ki ondan eksik namaz olmaz- kamil ve tam olarak teveccüh içinde yerine getiremeyeceklerini bildiği için, ona bir rekat daha ekledi ki, ikinci rekata birinci rekatin eksik kalan yönleri tamamlansın. İşte bunun için Allah Teala namazın aslını iki rekat olarak farz kıldı.

Sonra Hz. Resulullah (s.a.a), insanların bu iki rekata kendilerine emredildiği şekliyle kamil olarak yerine getiremeyeceklerini bildiğinden, öğle, ikindi ve yatsı namazlarına ikişer rekat ekledi ki, bu iki rekat ilk iki rekatin eksiklerini tamamlasın.

Sonra akşam namazı vaktinde insanların evlerine dönmeleri, yemek yemeleri, temizlenmeleri ve uyumaya hazırlanmaları gibi nedenlerden dolayı işlerinin daha yoğun olduğunu bildiğinden, insanlara kolaylık olsun diye akşam namazına sadece bir rekat ekledi.

Akşam namazına bir rekat eklenmesinin bir diğer nedeni de günlük farz namazların rekat sayısının tek rakamlı olması içindir.

Sabah namazını ise, kendi halinde ipka buyurdu. Çünkü o zaman işler daha yoğun olur ve insanların geneli o zamanda ihtiyaçları için koşuştururlar.

Ayrıca insanların geceleyin alış veriş ve diğer işlerle iştigal etmeleri daha az olduğundan, sabahleyin zihinleri daha rahattır, efkar ve endişeleri de azdır. O halde insanın o vakitte namazına teveccühü diğer vakitlere nispet daha fazladır.

Sünnet namazların otuz dört rekat olarak belirlenmesinin nedeni de şudur ki, farz namazlar on yedi rekattır, sünnet namazları farzların iki katı kılınmıştır ki, farzı tekmi edip eksiklerini tamamlasın.

Sünnet namazların bir vakitte değil de muhtelif vakitlere bölünmesinin nedeni de şudur ki, üç vakit; öğle vakti, akşamdan sonrası ve seher vakti, vakitlerin en faziletlisidir. Dolayısıyla Allah Teala bu üç vaktin her üçünde de kendisi için namaz kılınmasını sevmektedir.

Ayrıca sünnet namazlarının bölünüp muhtelif vakitlerde kılınması, hepsinin toplu olarak bir vakitte kılınmasından daha kolaydır." (68)

Bütün bu açıklamalardan şu sonuç ortaya çıkmıştır ki: Günlük farz namazlar hususunda Ehl-i Beyt mektebiyle, diğer İslami mezhepler arasında bir ihtilaf yoktur. Ehl-i Beyt mektebi de dahil olmak üzere bütün İslami mezhepler, mukim olan bir mükellef için günlük farz namazların on yedi rekat olduğunda ittifak etmişlerdir.

Günlük sünnet namazlarına gelince Ehl-i Beyt İmamları, sekiz rekat öğle namazının sünneti, sekiz rekat ikindi namazının sünneti, dört rekat akşam namazının sünneti, iki rekat yatsı namazının sünneti,

-ki ottuk yerde kılındığından bir rekat sayılır- sekiz rekat gece namazı, iki rekat şefi namazı, bir rekat vitir namazı ve iki rekat sabah namazının sünneti olmak üzere, günlük sünnet namazlarının günlük farz namazlarının iki katı, yani otuz dört rekat olduğunu açıklamışlardır.

(63) - Vesail-üş Şia, c. 3, s. 39.

(64) - Vesail-üş Şia, c. 3, s. 41.

(65) - Vesail-üş Şia, c. 3, s. 36.

(66) - Vesail-üş Şia, c. 3, s. 31.

(67) - Vesail-üş Şia, c. 3, s. 34.

.(68) - Vesail-üş Şia, c. 3, s. 38